

Sport&Vrouw

Annelies Dom, technisch directeur Vlaamse Schaatsunie

“Mijn beleidsplan is erop gericht eilanden te verbinden”

Wat een grandioos jaar was het voor onze schaatsport! Bij de Olympische Winterspelen werden een gouden en een bronzen medaille mee naar huis genomen, weinig Belgische bonden konden de afgelopen decennia na Zomer- of Winterspelen zo'n rapport voorleggen. Alle dagen champagne op de schaatsbond dus? Jammer maar helaas. Een gesprek met technisch directeur Annelies Dom.

AUTEUR: MARKO HEIJL

Gouden Bart Swings en bronzen Hanne Desmet op 7 maart van dit jaar op de foto met ons koningspaar.

De schaatsbond haalde nooit vaker de media dan afgelopen jaar. Eerst waren er die zo succesvolle Olympische Winterspelen, dan was er geen geld meer om de volgende succesgeneratie naar wereldbekerwedstrijden te sturen en uiteraard was er de problematiek van de stijgende energieprijzen die het weinige ijs dat we dan al hebben helemaal onbetaalbaar maakte. Tijd voor een gesprek met voormalig wielervedirecteur Annelies Dom, tegenwoordig aan de slag als technisch directeur van de Vlaamse Schaatsunie (VLSU) en in die functie

nauw betrokken bij de Koninklijke Belgische Snelheidsfederatie (KBSF).

“België is nogal verdeeld, ook als het op sport aankomt”, steekt Dom van wal. “We hebben een nationale koepel kunstschaatsen en een nationale koepel snelschaatsen. Dat is niet echt logisch, in een ideale wereld zouden die twee gefusioneerd moeten zijn tot één nationale koepel. Ik hoop dat dat er ooit nog van komt, de tijd zal het uitwijzen. Daaronder zit dus wel een gefusioneerde Vlaamse Schaatsunie die

de belangen van kunstschaatsen, shorttrack en langebaan behartigt.”

Een ongelukkige constructie, zo lijkt, temeer daar kunstschaatsen en schaatsen weliswaar allebei op ijs plaatsvinden, maar verder totaal andere disciplines zijn. “Klopt”, zegt Dom, “maar in de atletiek zijn kogelstoten en 60 meter sprint ook totaal verschillende dingen. En ook bij andere federaties worden weleens totaal verschillende disciplines ondergebracht. De fusie is er niet alleen gekomen om redenen van

ledenaantallen en subsidies, er is ook echt wel bekeken hoe er effectief kan worden samengewerkt. Beide sporten gebeuren op ijs, ze gaan naar dezelfde Olympische Winterspelen, in die zin zijn er wel wat synergieën te vinden. Ook zaken als leren op het ijs staan en stoppen, de basics, zijn in alle drie de disciplines hetzelfde. Binnen ons ledenbestand zitten twee meisjes die zowel kunstschaatsen als shorttrack doen. Op termijn gaan die keuzes moeten maken, maar voor een opleidingstraject vind ik het zeker niet slecht om de twee te combineren. Je wordt

een stuk vaardiger door te kunstschaatsen, wat je kunt transfereren in een shorttrackwedstrijd. Als er voor je iemand valt, ga je die veel sneller kunnen ontwijken met een achtergrond uit het kunstschaatsen. De combinatie van beide is ook zeker niet voor iedereen weggelegd wegens tijdsintensief, maar het kan."

En de Belgische constructie van drie ijsdisciplines kan zelfs nog ingewikkelder, weet Dom. "Voor het kunstschaatsen is er een Waalse tak, voor het snelschaatsen nog niet. Er zijn wel Waalse snelschaatsers, maar die zijn niet georganiseerd. En niet georganiseerd betekent automatisch ook geen geld. Het idee is nu om de Waalse snelschaatsers onder te brengen in clubs en die dan aan te sluiten bij de Waalse kunstschaatsfederatie." Sport-België ten voeten uit.

Topsportbeleidsplan

Hoe ziet te midden van die ingewikkelde constructie de dagelijkse job van een technisch directeur eruit? "Alles begint bij het topsportbeleidsplan, met concrete acties over de verschillende disciplines om topsporters te creëren. Daar komt het op neer. Eerst opstellen, dan uitvoeren, op korte, middellange en lange termijn. Daarnaast ga je je gesubsidieerde programma's managen, zodat ze goed draaien. Zodat er de juiste personen en omkadering in zitten, met de juiste faciliteiten. En dan probeer je dat de hele tijd scherp te stellen, te verbeteren, zodanig dat je topsporter in de juiste omstandigheden kan trainen om optimale prestaties te behalen. Dat is het in een notendop, maar er komt gewoon heel veel bij kijken. Wie is nu mijn omkadering? Is er in België een hoger niveau van omkadering waar we een beroep op kunnen doen? Binnen het schaatsen is dat vaak niet het geval. Dan moet je een impuls gaan geven om je trainers te verbeteren. Zijn de cursussen nog up-to-date, staat er de informatie in waar we naartoe willen met onze trainers? Het grootste probleem dat me opviel toen ik in deze job instapte, was dat er heel veel gedecentraliseerd is, heel veel eilandpolitiek op verschillende vlakken. De ene zit in Nederland, de andere ergens anders en de rest zit dan in België, zonder dat ze iets met elkaar te maken hebben. Mijn beleidsplan is erop gericht om die eilanden te verbinden, om bepaalde zaken te laten uitdoven en een mooie centrale doorstrom te creëren."

Zoals het eiland Bart Swings? "Dat klopt, het eiland Bart Swings heeft ons ook niet nodig," zegt Dom. "En het eiland Bart Swings mag het eiland Bart Swings blijven tot het einde daarvan, maar het is niet de bedoeling dat er dan naast Bart een nieuw eiland wordt opgestart voor de toekomstige Bart. Dat wil ik te allen tijde voorkomen. Ik wil wel de zaken zoals ze in een historische context zijn gegroeid aanvaarden. Maar dat wil niet zeggen dat je niet kunt werken aan je ideaalbeeld van onderuit. En ik hoop dat dat binnen vier jaar het ideaalbeeld

Loena Hendrickx na haar winst in de ISU Grand Prix Skate France International in Angers op 5 november

kan worden van de schaatsfederatie. Omdat het vanuit het talentdetectiemodel, vanuit het ontwikkelingsmodel, als normaal wordt gezien dat je dezelfde groep aan experts deelt, dat je daar een beroep op kunt doen. En dat het niet elke atleet met zijn eigen groepje is, die we dan gaan moeten betalen."

len we ook wel dat de kwaliteit van de trainingen hoog genoeg is. Niet zomaar iets doen op het ijs om iedereen maar te *pleasen*. En dat op een medisch verantwoorde manier. Shorttrack kun je enkel maar doen met een beperkt aantal mensen op het ijs. De ijsbanen zijn schaars, de ijsuren zijn dat ook. Clubs hebben maar

shorttrack er vierhonderd uur op het ijs getraind wordt per jaar. De wereldtop heeft veel meer ijsuren dan de clubs en de federatie in België kunnen voorzien."

Deze nuchtere vaststelling valt zonder veel aanpassing door te trekken naar de andere ijs-

"AL ONZE ACCOMMODATIES IN VLAANDEREN ZIJN VEROUDERD, EN ZE ZIJN OOK ALLERMINST ENERGIEZUINIG. ZE HEBBEN HUN GLORIEPERIODE GEKEND IN DE JAREN NEGENTIG"

Ledenrekrutering

Hoe ziet de brede basis onder de topsport eruit? "We hebben op basis van cijfers uit 2021 2.137 leden, waarvan 1.783 kunstschaatsers, 253 shorttrackers en 101 langebaanschaatsers. Bij het kunstschaatsen zijn dat voor meer dan negentig procent meisjes, bij de shorttrackers zien we dan weer voornamelijk jongens. Vanuit breedtesport wordt er nu ingezet om voor shorttrack meer meisjes aan te spreken. Shorttrack is een zeer robuuste sport met best wel wat valpartijen, heel erg competitief en mogelijk schrik dat meisjes af om het te gaan doen."

Is er een actieve ledenrekrutering binnen de bond? "We zitten daar, om eerlijk te zijn, wat in een cirkel te draaien. Ja, we willen rekruteren, dat staat ook in ons beleidsplan voor breedtesport. We willen clubs ertoe aanzetten dat ze meer leden gaan werven. Maar tegelijkertijd wil-

een beperkt aantal uren per week om training te geven. Sommige clubs zitten gewoon aan hun plafond, die kunnen niet meer groeien en voeren een ledenstop in. Dus rekruteren is zeker niet evident."

Pijnpunt

Waarmee een belangrijk pijnpunt is aangesneden: infrastructuur. Er zijn in België wel meer federaties die kampen met een infrastructuurttekort, maar voor sporten die op ijs dienen te gebeuren is de problematiek toch wel erg nijpend. Neem nu shorttrack. Lezen we daarover in het Topsportbeleidsplan 2023-2026 van de VLSU: "Er bestaat een lineair verband tussen het aantal uren ijstraining en het prestatieniveau in shorttrack. Een gemiddeld medaillewinnaar op de Olympische Spelen heeft er 10.000 trainingsuren opzitten gedurende tien jaar. Dan kom je aan duizend uur per jaar, waarbij in

disciplines. Met ijsbanen in Brugge, Liedekerke, Gent, Leuven, Deurne, Wilrijk, Herentals en Hasselt telt Vlaanderen acht banen die in principe kunnen worden gebruikt voor shorttrack en kunstschaatsen. Op die enkele ijsbanen moet dan ook nog eens de concurrentie worden aangegaan met ijshockey, met publieke beurten en overdag met de scholen. "Je moet een kat een kat noemen: met de steeds maar warmere temperaturen en de fors gestegen energiekosten, zijn heel wat ijsbanen verlieslatend," zegt Dom. "Het enige wat nog winstgevend is, zijn de publieke beurten. Ze zetten in op activiteiten om zoveel mogelijk volk op de ijsbaan te krijgen en er iets aan te verdienen, wat uiteraard hun volste recht is. De clubs krijgen dan nog minder uren. Met ons nationale team trainen we daarom in Hasselt van halfzeven tot halfnegen 's ochtends, dan komen de scholen aan. Idealiter zijn onze atleten in de hal om 6

Our dream is
to make the whole world move, no
matter your ability or age.

Mass Participation & Spectator Events •
Personal & Corporate Well-Being • Hospitality •
Consulting & Activation • Digital Sports Media •
Data Capturing & Consumer Profiling •
Ambassador & Personality Representation

GOLAZO
LET'S MOVE!
WWW.GOLAZO.COM

uur, want ze moeten de veiligheidsmatten nog zetten, zich omkleden en opwarmen. En dan moeten ze de matten weer wegleggen vooraleer om halfnegen de eerste school op het ijs komt. In de vakantieperiode is er voor mijn nationale team vaak zelfs helemaal geen ijs beschikbaar, want dan wordt alles verhuurd aan sportkampen, activiteiten, publieke beurten, noem maar op."

Voor de Belgische snelschaatsers is het infrastructuurttekort zelfs helemaal compleet, er zijn in ons land exact geteld nul langebanen. Wie aan langebaanschaatsen wil doen, moet daarvoor naar buitenlandse schaatsbanen, zoals Tilburg en Breda. Dom: "We willen daarom het inlineverhaal verder uitbouwen en ijsgevoel creëren via shorttrack", vertelt Dom. "Voor Vlaanderen is dat de meest ideale formule. Wanneer je als veertienjarige twee uur in de wagen naar Tilburg moet zitten en twee uur terug, dan heb je er gewoon meer aan om te gaan shorttracken."

Baantjeszwemmen

"Om langebaanschaatser Bart Swings en shorttrackers Hanne en Stijn Desmet te laten schaatsen in Nederland, betalen wij jaarlijks 150.000 euro aan de KNSB (*de Nederlandse schaatsbond, nvdv*), vervolgt Dom. "En als er iets met hen gebeurt en er moet een dokter of een kine aan te pas komen, betalen wij daar elke keer voor bij." Maar met die investering snoep je die KNSB natuurlijk wel mooi twee olympische medailles af. "Ja, dat is vrij pijnlijk voor hen, ze hebben dat ook erkend", zegt Dom. "Ze zijn ook niet blij met die situatie. En wij uiteraard ook niet. En er zijn ook atleten die in andere landen gaan trainen. Wat als we dat zouden kunnen centraliseren? Al onze accommodaties in Vlaanderen zijn verouderd, en ze zijn ook allerminst energiezuinig. Ze hebben hun glorieperiode gekend in de jaren negentig. Kunnen we geen renovatiesubsidie krijgen om die gebouwen energiezuiniger en veiliger te maken, met de juiste boarding voor shorttrack, zodat dat wel veilig kan? En waardoor de ijskwaliteit beter kan. Dat zou al een eerste goede stap zijn."

Langebaanschaatsen vergelijkt Dom met baantjeszwemmen. "Je kunt levenslang sporten aanbieden. Het is goed voor je kracht, voor je uithouding, voor je evenwicht en coördinatie.

De sport bij uitstek om ook op latere leeftijd te beoefenen. Ik heb een workshop gegeven aan leraren lichamelijke opvoeding over langebaanschaatsen. Het eerste wat ze vroegen was of ze ook klapschaatsen konden krijgen. Maar die hebben we niet in België. Het is een cultuur die je kunt kweken. Ik denk dat als we een langebaan zouden hebben en je kunt de schaatsbeleving bieden met de juiste schaatsen, je de sport zowel op recreatief als op competitief niveau een serieuze push kunt geven."

Naast de schaarste van ijs is daar het afgelopen jaar met de energiecrisis ook nog eens de fors gestegen kost om ijs te maken bijgekomen. In schaatswalhalla Nederland worstelen de vele schaatshallen om te overleven. Een bom onder de Nederlandse schaatssport, waarvan de schokgolven ook in Vlaanderen voelbaar zijn. "Bij ons is de schaatshal van Lommel ook gesloten", merkt Dom op. "In Brugge gaan ze steeds later in het seizoen open. De prijzen gaan ook omhoog. De gemiddelde baanprijs ligt momenteel rond de 150 euro per uur, die de clubs weer moeten doorrekenen aan hun leden. Kunstschaatsen is al niet goedkoop, met de kost van de schaatsen, de tenues en trainer. Op den duur creëer je echt wel een nichesport, een elitaire sport, en dat is nu net wat wij niet willen. Wij willen toegankelijk en laagdrempelig blijven, met plezier en recreatie, voor veel leden. En van daar een selectie maken voor topsport."

Zijn er bij de bekende grote sportketens dan geen kandidaten te vinden om een of meerdere ijshallen te bouwen en die commercieel uit te baten? Of mogelijk andere modellen die zouden kunnen werken? "Er bestaat een concept met een tent, zoals in het tennis", aldus Dom. "Je hebt alleen twee hectare verharde ondergrond nodig. Die constructie kost 5 miljoen euro. En dat kan dan voor vier of vijf maanden zo geëxploiteerd worden dat het een nuloperatie wordt. In de zomer kun je

"WE MOETEN GEWOON EFFICIËNTER OMGAAN MET DE MIDDELEN DIE ER ZIJN"

daar skeelers laten doorgaan, zodat je er het hele jaar door gebruik van kunt maken. In zo'n concept zie ik wel toekomst, eerder dan in een *center of excellence* van 55 miljoen, zoals in de haalbaarheidsstudie van de dienst Infrastructuur van de Vlaamse overheid. Tussen 5 en 55 miljoen heb je nog wel een range van andere mogelijkheden van ijsbanen. Een groep als Lago of Sportoase zou het rijpende tekort kunnen aangrijpen om een huzarenstukje neer te zetten naar energiezuinigheid, gecombineerd met een zwembad en een warmtewisselaar." Voor dat soort groepen moet het plaatje uiteraard rendabel zijn. Dom: "Noem eens één sportinfrastructuur die rendabel is. Kijk naar de gemeentelijke voetbalvelden, zonder subsidie liggen die er niet. Ik kan alleen maar pleiten voor meer schaatscultuur en -leden in België, en dan moet er op de eerste plaats iets worden gedaan aan de infrastructuur."

Wereldbekerwedstrijden

De Olympische Winterspelen eerder dit jaar waren voor België de meest succesvolle in 75 jaar, met dank aan de schaatsbond: goud voor Swings, brons voor Hanne Desmet en daarnaast ook nog eens ereplaatsen voor haar broer Stijn en voor Loena Hendrickx. Vervolgens stak er eind oktober een kleine mediastorm op omdat er geen geld is om de volgende toppers naar wereldbekerwedstrijden in het buitenland te sturen. Dom wil dat nuanceren: "Dat werd wel wat uit zijn context getrokken. Uiteraard zit iedereen die geen budget heeft voor zijn programma met zijn handen in het

haar. Ze vragen zich af hoe ze hun sport zo nog professioneel kunnen blijven beoefenen, dat begrijp ik volledig. Aan de andere kant heeft Sport Vlaanderen een pot met geld. Die is de afgelopen jaren niet groter geworden. Maar er zijn wel steeds meer aanvragen, steeds meer federaties komen in aanmerking voor een subsidie, het topsportsegment is aan het groeien. Dat is goed natuurlijk, maar het zorgt er wel voor dat de pot onder meer spelers dient te worden verdeeld, waardoor er minder geld is per federatie. Sport Vlaanderen maakt dan de keuze om hun elitesporters te ondersteunen van wie ze zeker zijn dat die gaan presteren. Onder die top van elitesporters heb je een breder segment dat internationaal wel meedoet en sporadisch uitschieters heeft. Het geld om die allemaal te ondersteunen, is er niet. Kunnen wij als federaties daarin Sport Vlaanderen iets verwijten? Dat denk ik niet. Kunnen wij als federaties strategisch nadenken over hoe we de werkingsmiddelen die we wel krijgen efficiënter kunnen inzetten om daar meerdere sporters van te laten gebruikmaken? Dat denk ik wel. Daar zijn we nu hard mee bezig om, via het beleidsplan, op langere termijn een constructief beleid uit te rollen zodanig dat binnen elke discipline van onze federatie kansen worden geboden, van de bodem tot de top. Zodanig dat het breedtesportverhaal wordt afgestemd op het topsportverhaal en vice versa. We moeten gewoon efficiënter omgaan met de middelen die er zijn." ■

ANNELIES DOM

Annelies Dom, master Lichamelijke opvoeding en bewegingswetenschappen (UGent), was ooit meervoudig Belgisch kampioene, weliswaar in een sporttak die niet op ijs plaatsvindt: in de wielersport werd ze Belgische kampioene op de baan (puntenkoers en individuele achtervolging) en op de weg. Daarna ging Dom aan de slag als ploegleider bij Lotto-Soudal Ladies. Een wielerverleden dus. Maar toch, helemaal uit het niets kwam Dom niet in haar huidige functie bij de Vlaamse Schaatsunie (VLSU) terecht. Zo was ze daarvoor al sporttechnisch coördinator bij de VLSU.

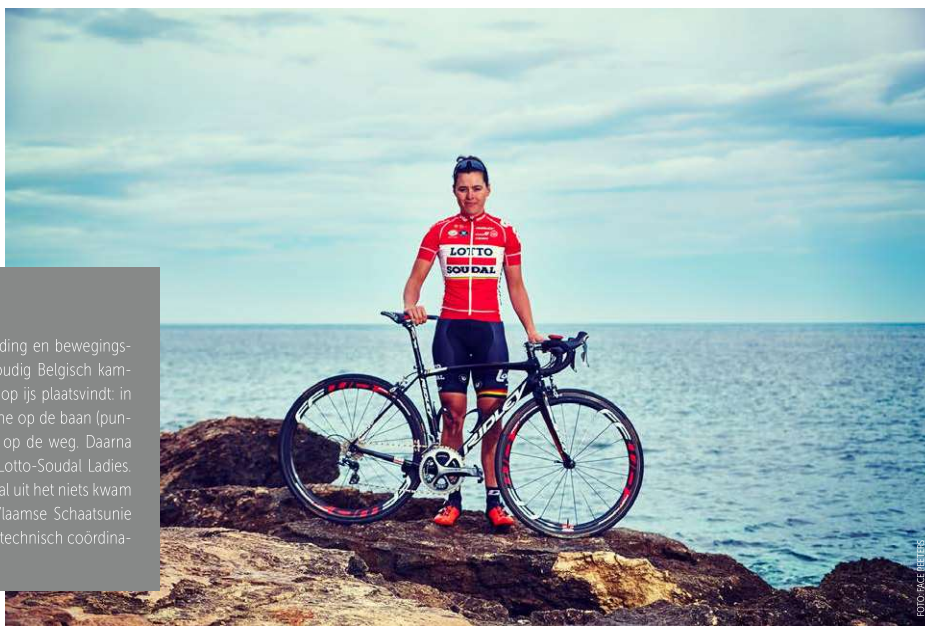

FOTO: JACQUELYNNE